

ALAPVETŐ JOGOK BIZTOSA
AZ ENSZ NEMZETI EMBERI JOGI INTÉZMÉNYE

Az alapvető jogok biztosának

JELENTÉSE

az AJB-1262-32/2023. számú ügyben,
rendőrségi panasz eljárás tárgyában.
(előzmény-ügy: RI-AJBH-408/2022.)

Előadó: dr. Lukácsi Dániel Csaba

Érintett szerv: *Baranya Megyei Rendőr-főkapitányság*
Tevékenység-irányítási Központ

2023.

Az eljárás megindítása

... a továbbiakban: panaszos)
2022. augusztus 15-én nyújtotta be panaszát.

A panaszos beadványában sérelmezte, hogy a 2022. augusztus 13-án tett bejelentése (büntetőfékezés) sorsáról nem kapott tájékoztatást a rendőrségtől. A panaszos álláspontja szerint általános gyakorlat, hogy hasonló esetekben elmaradnak az érdemi intézkedések.

Tekintettel arra, hogy a beadványban megfogalmazott sérelmek felvetik a panaszos alapvető jogainak sérelmét, továbbá figyelemmel a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény 92. §-ának (1) bekezdésében, valamint az alapvető jogok biztosáról szóló 2011. évi CXI. törvény 18. §-ának (1) bekezdése és III/B. Fejezetében foglalt hatásköri szabályokra, vizsgálatot indítottam.

Az érintett alapvető jogok

- A tisztességes hatósági eljáráshoz, megfelelő ügyintézéshez való jog [Alaptörvény XXIV. cikk]

Az alkalmazott jogforrások

- Magyarország Alaptörvénye;
- Az alapvető jogok biztosáról szóló 2011. évi CXI. törvény [a továbbiakban: Ajbt.];
- A Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény [a továbbiakban: Rtv.];
- A Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény [a továbbiakban: Btk.];
- A közúti közlekedésről szóló 1988. évi I. törvény [a továbbiakban: Kkt.];
- A rendőrség szolgálati szabályzatáról szóló 30/2011. (IX. 22.) BM rendelet [a továbbiakban: Szolgálati Szabályzat];
- A segélyhívásokat fogadó szerv hatásköréről, feladatairól, továbbá feladatai ellátásának részletes szabályairól szóló 361/2013. (X. 11.) Kormányrendelet [a továbbiakban: 361/2013. (X. 11.) Korm. rendelet];
- A közúti közlekedés szabályairól szóló 1/1975. (II. 5.) KPM–BM együttes rendelet [a továbbiakban: KRESZ];
- Az általános rendőrségi feladatok ellátására létrehozott szerv tevékenység-irányítási központjai, egyes rendőri szervek ügyeletei, valamint a segélyhívásokat fogadó központok egységes működéséről szóló 57/2013. (XII. 21.) ORFK utasítás [a továbbiakban: 57/2013. (XII. 21.) ORFK utasítás].

A tényállás megállapításai

1. A panaszbeadvány

A panasz szerint a panaszos 2022. augusztus 13-án 5 óra 53 perckor bejelentést tett a 112-es segélyhívón keresztül, miszerint kisteherautóval való közlekedése során egy német rendszámú jármű többször fékezett előtte indokolatlanul, amelynek eredményeként a panaszos megállásra kényszerült. A panaszos álláspontja szerint ezzel nem csak őt hátráltatta munkájában, de veszélyeztette a közlekedés résztvevőit is.

A segélyhívást kezelő kizárólag az érintett jármű típusáról, valamint fedélzeti kamerafelvételek létéről érdeklődött. Az érintett jármű forgalmi rendszámára nem kérdezett rá.

A panaszos sérelmezi, hogy nem kapott információt arról, hogy történt-e intézkedés a bejelentése alapján. A panaszos álláspontja szerint általános gyakorlat, hogy hasonló esetekben elmarad az elkövetők felelősségre vonása.

2. A rendőrség álláspontja

A panasz kivizsgálása során, a tényállás pontosabb megismerése érdekében felvilágosítást kértem a rendőrségtől a panaszolt intézkedésről, valamint kértem, hogy küldjék meg az azzal kapcsolatos további rendőrségi dokumentumokat, és a konkrét kérdésekkel összefüggésben a rendőrség álláspontját.

a) A *Vármegyei Rendőr-főkapitányság (a továbbiakban: Rendőr-főkapitányság) vezetőjének tájékoztató levele* a következő információkat tartalmazza:

A panaszos 2022. augusztus 13-án 5 óra 53 perckor tett bejelentése alapján 11000-k-2022/17154. számon adatlap készült, amely konkrét intézkedő egység hozzárendelése nélkül a „további intézkedést nem igényel” opcióval, valamint az „állománynak kiadva” megjegyzéssel zárult.

A panaszos arról tett bejelentést, hogy az *M1 autópályán közlekedve, Budapest irányába a 95. km szelvény magasságában* egy német rendszámú autó büntetőfékezett, ráhúzta a kormányt. A hívásfogadó operátor kérdésére elmondta, hogy egy Mitsubishi terepjáróról volt szó. Szintén kérdésre közölte, hogy nem rendelkezik fedélzeti kamerával. Mindezen túl a panaszos közölte az érintett jármű rendszámát is.

A panaszos bejelentését a Tevékenység-irányítási Központ főügyeletes feldolgozta. A bejelentés tartalma, valamint az ismert körülmények alapján úgy értékelte a bejelentést, hogy rendőri egység küldése nem indokolt. Ennek megfelelően rendőri intézkedésre – és más rendőrségi eljárásra – nem került sor.

A Rendőr-főkapitányság álláspontja szerint a bejelentéseik nyomán keletkezett intézkedésekről, az esetleges eljárásokról azon esetekben indokolt a bejelentők tájékoztatása, ha személyes jelenlétük vagy további nyilatkozatuk szükséges az adott intézkedés, illetve az ahhoz kapcsolódó eljárás vonatkozásában. Egyéb esetekben a bejelentésük sorsáról adatvédelmi, továbbá illetékességi okokból nem kapnak tájékoztatást. Ilyen irányú kötelezettséget a segélyhívások vonatkozásában jogszabály nem ír elő.

b) A *Rendőr-főkapitányság Rendészeti Igazgatósága vezetőjének kivizsgáló jelentése* a fentiekhez képest a következő releváns információkat tartalmazza:

A bejelentés hanganyaga alapján egy, a hatóság számára nem ismert előzményből kialakuló közlekedési szituációt jelentett be a panaszos.

Azért nem küldtek rendőri egységet, mivel rendkívül alacsony volt annak az esélye, hogy az autópályás állomány időben utolérje az érintett gépjárművet, az intézkedéstől eredmény (szankció kiszabása) sem volt várható, miközben a nagy sebességgel való haladásnak aránytalanul nagy lett volna a kockázata. Mindemellett kiemelendő, hogy további bejelentés az

érintett járműre vonatkozóan nem érkezett, illetve a bejelentés alapján súlyosabb cselekmény megvalósulására sem lehetett következtetni. A bejelentés alapján csupán arra lehetett alappal következtetni, hogy az eset egy olyan, a panaszos és a másik jármű vezetője között kialakult közlekedési szituáció volt, amely nem veszélyeztette a közlekedés résztvevőit a továbbiakban.

A kivizsgálást végző rendőr álláspontja szerint alappal nem volt elvárható, hogy bármilyen módon felelősségre vonják az érintett jármű vezetőjét, hiszen a jelzett „büntetőfékezés” megvalósulását, valamint annak szándékosságát egy esetlegesen meginduló eljárásban felvételek nélkül nem lehet bizonyítani.

A kivizsgálás kiemelte továbbá, hogy a panaszos nem számolt be a bejelentés során arról, hogy őt ténylegesen akadályozták a továbbhaladásban, illetve megállásra kényszerítették a leállósávon. Amennyiben e körülményről a panaszos beszámolt volna, nyilvánvalóan küldtek volna rendőri egységet a helyszínre annak érdekében, hogy tisztázzák a körülmény részleteit a panaszossal.

Az ugyanakkor felveti a bejelentést kezelő *V. R. r.* őrnagy főügyeletes felelősségének kérdését, hogy az adatlapon annak ellenére vezette fel, hogy „állománynak kiadva”, hogy ez ténylegesen nem történt meg. Ennek megfelelően az 57/2013.(XII.21.) ORFK utasítás 54/K., valamint 68. pontjában foglaltak nem teljesültek. Ennek megfelelően a kivizsgálást végző rendőr felhívta az érintett figyelmét az adatlapok tényszerű, pontos dokumentálására, valamint javasolta fegyelmi eljárás megindítását a felelőség tisztázása érdekében.

c) A panaszos bejelentéséről készült hangfelvétel a következőket tartalmazza:

A panaszos a bejelentésében a következőt közölte: „Büntetőfékezik egy német rendszámú autót az M1-es autópályán. Szándékosan büntetőzik, rám húzza a kormányt, meg ilyenek.”

A panaszos a bejelentést kezelő kérésére közli, hogy pontosan merre és milyen irányba haladva történt az eset, milyen típusú az érintett gépjármű, továbbá, hogy nem rendelkezik fedélzeti kamerával.

A hívást kezelő közölte a panaszossal, hogy tájékoztatta a „rendőrségi ügyeletet”.

A panaszos végül a rendszámot is közölte.

d) Az Eset adatlap a következő releváns információkat tartalmazza:

„Eset leírása: További intézkedést nem igényel; állománynak kiadva”

„Első bejelentés szövege: Első bejelentés szövege: német rendszámú kocsit büntetőfékezik. bp felé Mitsubishi terepjáró [rendszám]”

Az esetet a kezelő 5 óra 56 perc 25 másodperckor zárta.

e) A Rendőrkapitányság által megküldött egyéb dokumentumok a panaszügy elbírálása szempontjából további releváns információt nem tartalmaznak, így azok ismertetésétől eltekintek.

A vizsgálat megállapításai

I. Az alapvető jogok tekintetében

Mindenkinek joga van ahhoz, hogy ügyeit a hatóságok részrehajlás nélkül, tisztességes módon és ésszerű határidőn belül intézzék. A hatóságok törvényben meghatározottak szerint kötelesek döntéseiket indokolni (Alaptörvény XXIV. cikk). A tisztességes hatósági eljáráshoz, megfelelő ügyintézéshez való jog az Európai Unió Alapjogi Chartája 41. cikke nyomán új alapvető jogként jelent meg az Alaptörvényben.

„Az Alaptörvény XXIV. cikke önálló, az ügyintézés alapjogaként ismeri el a tisztességes hatósági eljáráshoz való jogot. Az alapjogi védelem kiterjed többek között a részrehajlás nélküli, tisztességes, ésszerű határidőn belüli ügyintézésre, a hatósági aktusok törvényben meghatározott indokolására és a közigazgatási jogkörben okozott kár megtérítésére. A közigazgatási szerv a jogalkalmazás során, a konkrét eljárásában nem hagyhatja figyelmen kívül az ügyfél jogait, egyidejűleg kell teljesítenie közérdekvédelmi és szubjektív jogvédelmi funkcióját. Az Alkotmánybíróság eddigi gyakorlatában nem azonosított a XXVIII. cikk (1) bekezdésének tartalmát meghatározó, abszolút jogot, azonban elismerte a tisztességes hatósági eljáráshoz való jog tartalmához tartozó számos részjogosítvány alapjogi jellegét (pl. a hatósági eljárás időbeli dimenziója, a határozat közlése és a közlés módja, valamint a fegyveregyenlőség joga)” [3311/2018. (X. 16.) AB határozat].

„A tisztességes hatósági eljáráshoz való jog [Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdés] nem azonosítható a tisztességes bírósági eljáráshoz való joggal [Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdés]. Jogállami keretek között a „tisztességes” (fair, méltányos, kiegyensúlyozott) karakter minden közhatalom erejével felruházott eljárással szemben követelmény. Ezért a sajátosságok figyelembe vétele mellett, de a hatósági eljárásban is megfelelő módon és tartalommal meg kell jelennie a fair eljárás alkotmányjogi követelményeinek, amelyeket az alapjogi jogalanyisággal rendelkező ügyfeleknek alanyi jogként, végső fokon alapjogként ki kell tudni kényszeríteni. E jogok érvényesíthetősége a hatóság működésének korlátja, jogszerű eljárásának pedig alaptörvényi mércéje. Ezen jogállami követelménynek a megnyilvánulása az, hogy az Alaptörvény XXIV. cikke önállóan, az ügyintézés alapjogaként ismeri el a fair hatósági eljáráshoz való jogot” [25/2020. (XII. 2.) AB határozat].

II. Az ügy érdemében

A panaszos sérelmezte, hogy a 2022. augusztus 13-án tett bejelentése (büntetőfékezés) sorsáról nem kapott tájékoztatást a rendőrségtől. A panaszos álláspontja szerint általános gyakorlat, hogy hasonló esetekben elmaradnak az érdemi intézkedések.

1. Vizsgáltam, hogy a panaszos bejelentése alapján a rendőrség eleget tett-e az intézkedési kötelezettségéből eredő feladatainak.

A Rendőr-főkapitányság által rendelkezésre bocsátott dokumentumok tanúsága szerint a panaszos büntetőfékezéssel tett bejelentést, amelynek keretében – kérdésre – közölte, hogy merre történt az eset, és azt milyen járművel követték el. A panaszos végül a jármű rendszámát is közölte. A bejelentés tartalma, valamint az ismert körülmények alapján a TIK főügyelete úgy értékelte, hogy rendőri egység küldése nem indokolt.

Az Rtv. 1. § (2) bekezdése 1a. pontjának megfelelően a rendőrség az Alaptörvényben, az e törvényben és törvény felhatalmazása alapján más jogszabályban meghatározott

bűnmegelőzési, bűnüldözési, államigazgatási és rendészeti feladatkörében általános nyomozó hatósági jogkört gyakorol, a büntetőeljárásról szóló törvényben meghatározottak szerint végzi a bűncselekmények felderítését, [...].

Az Rtv. 11. §-ának (1) bekezdése szerint a rendőr köteles a szolgálati beosztásában meghatározott feladatait a törvényes előírásoknak megfelelően teljesíteni, az előjárója utasításainak – az Rtv.-ben foglaltak figyelembevételével – engedelmeskedni, a közbiztonságot és a közrendet, ha kell, élete kockáztatásával is megvédeni.

Az Rtv. 13. §-ának (1) bekezdése szerint a rendőr jogkörében eljárva köteles intézkedni vagy intézkedést kezdeményezni, ha a közbiztonságot, a közrendet vagy az államhatár rendjét sértő, vagy veszélyeztető tény, körülményt vagy cselekményt észlel, illetve ilyet a tudomására hoznak. Ez a kötelezettség a rendőrt halaszthatatlan esetben szolgálaton kívül is terheli, feltéve, hogy az intézkedés szükségességének időpontjában intézkedésre alkalmas állapotban van.

A Szolgálati Szabályzat 8. §-a úgy rendelkezik, hogy a rendőr az általa észlelt vagy tudomására jutott és hivatalból üldözendő bűncselekményről – ha az elkövető ismert, annak megjelölésével – feljelentést tesz, vagy ha a nyomozó hatóság tagja, úgy hivatalból megteszi a szükséges intézkedéseket a büntetőeljárás megindítása érdekében.

A rendelkezésre bocsátott hangfelvételtől kiderül, hogy a panaszos büntetőfékezés miatt tett bejelentést.

A rendőrség intézkedési kötelezettségének tisztázása érdekében az alábbi jogszabályhelyeket tartom szükségesnek felhívni:

A Btk. 234. §-ának (1) bekezdése alapján, aki a közúti közlekedés szabályainak megszegésével közúton vagy közforgalom előtt el nem zárt magánúton más vagy mások életét vagy testi épségét közvetlen veszélynek teszi ki, a közúti veszélyeztetés büntetettét követi el.

A KRESZ 27. §-ának (1) bekezdése szerint járművet másik járművet csak olyan távolságban szabad követni, amely elegendő ahhoz, hogy az előtt haladó jármű mögött – ennek hirtelen fékezése esetében is – meg lehessen állni. E § (3) bekezdése kiemeli, hogy a jármű sebességét hirtelen fékezéssel csökkenteni csak abban az esetben szabad, ha ezt a személy- vagy vagyonsbiztonság megóvása szükségessé teszi.

A fenti jogszabályhely(ek) ismertetését követően fontos rögzíteni, hogy valamely cselekmény tényállásszerűségét kizárólag a rendőri intézkedés jogalapja szempontjából vizsgálom. Az Rtv.-ben rögzített hatásköri szabályok szerint ugyanis az alapvető jogok biztosa nem veheti át a nyomozó hatóság szerepét, azonban ha nem végezné el a rendőri intézkedés alapjául szolgáló cselekmény elsődleges értékelését, az alapjog-korlátozás vizsgálata üresedne ki.

A bűncselekmény elkövetési magatartása a közúti közlekedési szabályok megszegése, amely mind aktív, mind passzív magatartással is megvalósítható. Az alapvető szabályokat a Kkt., míg a részletes szabályokat – elsősorban – a KRESZ tartalmazza. Itt kiemelő a KRESZ 3. §-a, amely rögzíti a közlekedésben résztvevőkre vonatkozó általános elvárásokat. E § c) pontja szerint, aki a közúti közlekedésben részt vesz, köteles úgy közlekedni, hogy a személy- és vagyonsbiztonságot ne veszélyeztesse, másokat közlekedésükben indokolatlanul ne akadályozzon, és ne zavarjon. A bűncselekmény eredménye más vagy mások életének, testi épségének közvetlen veszélyeztetése. A „közvetlen veszély” az élet és testi épség sérelmének a reális lehetőségét, személyre és helyzetre konkretizált veszélyt jelent. Fontos, hogy az

eredménynek, azaz a kialakult közvetlen veszélynek okozati összefüggésben kell lennie a közlekedési szabályok megsértésével. A bűncselekmény csak szándékosan követhető el, akár egyenes, akár eshetőleges szándékkal. Az elkövető szándékának mind a közlekedési szabályszegés, mind a közvetlen veszélyhelyzet tekintetében fenn kell állnia. Baleset bekövetkezését, sérülés vagy halál okozását nem kívánja, nem is nyugszik bele, de könnyelműen bízik e lehetséges következmények elmaradásában (ún. limitált veszélyeztetési szándék). Ha a szándék kiterjed e lehetséges következmények okozásába, már szándékos emberölés vagy testi sértés bűncselekménye merül fel. [Ld. bővebben Karsai Krisztina (szerk.): Nagykommentár a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvényhez. Wolters Kluwer, Budapest, 2023.; Belovics Ervin (szerk.): Büntetőjog II. Különös rész. HVGORAC, Budapest, 2018.]

A rendelkezésre álló információk szerint a panaszos nem közölte a bejelentés során olyan részletes információkat, amelyből egyértelműen más vagy mások életét, illetve testi épségét közvetlen veszélyeztető cselekményre lehetett volna következtetni. Itt kiemelő, hogy a Tevékenység-irányítási Központ vizsgáló jelentése kifejezetten rögzíti, ha a panaszos bejelentésében beszámolt volna arról, hogy őt ténylegesen akadályozták a továbbhaladásban, illetve megállásra kényszerítették a leállósávon, akkor nyilvánvalóan küldtek volna rendőri egységet a helyszínre annak érdekében, hogy tisztázzák a tényállást. Itt fontos azonban felhívnom a figyelmet két alapvető jelentőségű körülményre.

a) A panaszos bejelentésében azt közölte, hogy vele szemben „büntetőfékeztek”.

Érdemes felidézni, hogy a Kúria a Bhar.1420/2021/13. számon hozott ítéletének indokolásában miként határozta meg a „büntetőfékezés” fogalmát: „a büntetőfékezés valójában egy közlekedési konfliktushelyzet szándékos kiprovokálása, amely az elkövető szabályok felett álló öntörvényűségét jelzi, agresszivitásának közlekedési szituációkban való megnyilvánulását jelenti”, amely „mint közlekedési magatartás (szabályszegés) [...] az érintett gépjármű vezetője, utasai életének, testi épségének közvetlen veszélyeztetésére alkalmas”. Álláspontom szerint a Kúria e meghatározása teljes mértékben megfeleltethető a „büntetőfékezés” szó általános használatának; azaz külön részletes beszámoló nélkül is feltételezhető, hogy „büntetőfékezés” szó használata olyan cselekményre utal, amely megvalósíthatja a Btk. 234. §-a szerinti közúti veszélyeztetés büntetét.

A fentiekén túl azt is érdemes megjegyezni, hogy a panaszos olyat is közölte, hogy „rám húzza a kormányt”. A bejelentés kontextusában e kijelentés egyértelműen veszélyeztető cselekményre utalt.

b) A bejelentések kezelése során alapvető elvárás, hogy a bejelentőhöz – a körülmények adta lehetőségek között – konkrét kérdéseket intézzenek, annak érdekében, hogy a releváns tényálláselemekre vonatkozó előzetes információkat szerezzenek (ld. AJB-1373-29/2022. számú jelentés); mivel ezen információk alapján lehet dönteni a bejelentés sorsáról (ld. AJB-1262-21/2023. számú jelentés).

E körben érdemes kiemelni a 361/2013. (X. 11.) Korm. rendelet, valamint az 57/2013. (XII. 21.) ORFK utasítás egyes rendelkezéseit.

A 361/2013. (X. 11.) Korm. rendelet 1. §-ának 9. pontja szerint segélyhívásnak számít a természetes személy vagy segélyhívás kezdeményezésére képes technikai rendszer által

segélykérővonalon kezdeményezett jelzés, amely vészhelyzet vagy egyéb veszélyes körülmény bejelentését tartalmazza.

A 361/2013. (X. 11.) Korm. rendelet 4. §-a (3) bekezdésének megfelelően a hívásfogadó rendszer által automatikusan fogadott segélyhívás alapján a híváskezelő kikérdezi a bejelentőt és a kapott információkat az elektronikus adatlapon rögzíti. A híváskezelő – amennyiben ez lehetséges – rögzíti

- a) a bejelentőnek az Rtv. 81/A. §-ában és 82. § (1) bekezdés d) pontjában meghatározott személyes adatait,
- b) a segélyhívás alapjául szolgáló vészhelyzet vagy esemény helyszínét,
- c) a segélyhívás alapjául szolgáló vészhelyzet vagy esemény leírását és
- d) a kikérdezés során ismertté vált egyéb szükséges információkat és adatokat.

Az 57/2013. (XII. 21.) ORFK utasítás 166. pontjának megfelelően a Hívásfogadó Központ hívásfogadója fogadja és kezeli a 112-es egységes európai segélyhívó és a nemzeti segélyhívó számokra érkező, valamint az egyéb kommunikációs csatornákon bejövő hívásokat, egyben kapcsolatot tart a készenléti szervek, közmű-üzemeltetők vagy készenléti szerveken kívüli hatóságok, hivatalos szervek vagy szervezetek munkatársaival.

Az 57/2013. (XII. 21.) ORFK utasítás 62. pontja szerint a TIK Ügyeletesek kötelesek a hívásfogadó által küldött hívást és adatlapot – lehetőleg a bejelentés alapján illetékes helyi szervek tevékenység-irányításának a TIK Ügyeletesek közötti felosztására tekintettel – haladéktalanul átvenni, az adatlapon rögzített adatokat ellenőrizni, és a bejelentés tartalmának és a hatályos jogi szabályozásnak megfelelően intézkedni.

Álláspontom szerint a „büntetőfékezés” bejelentése legalább a tényállás tisztázásának erejéig intézkedési kötelezettséget keletkeztetett, amely alapján – az adatlap átvételét követően – a rendőrség oldalán felvilágosítást kellett volna kérni a panaszostól a bejelentés tárgyát képező cselekmény részleteinek tisztázása (pontosan mire utalt a „büntetőfékezés”, az milyen jellegű cselekményt takar), valamint annak megfelelő kezelése érdekében (Rtv. 32. §). Fontos rögzíteni, hogy a bejelentőtől való ilyen irányú felvilágosításkérés – amennyiben ez a bejelentés körülményei alapján lehetséges – a tényállás tisztázásának első lépése. Mindez természetesen nem jelenti azt, hogy feltétlenül rendőri egységet kellett volna küldeni a helyszínre; arra azonban szükség lett volna, hogy legalább a bejelentés szerinti cselekményről további információkat kérjen a rendőrség a panaszostól, mivel ennek hiányában az intézkedési kötelezettség terjedelme sem volt tisztázható.

E tekintetben irreleváns, hogy a felelősség megállapítása kamerafelvételek hiányában nem lehetséges, ugyanis kamerafelvételek vagy más egyéb bizonyítási eszközök felkutatása és – ha léteznek és elérhetőek – azok lehetséges felhasználása a tényállás tisztázásának egy későbbi lépése. Idáig az ügy nem jutott el.

A fentieknek megfelelően úgy foglaltam állást, hogy a rendőrség elmulasztotta teljesíteni az intézkedési kötelezettségéhez kapcsolódó tényállás-tisztázási kötelezettségét, visszásságot okozva ezzel.

Az a kérdés, hogy pontosan ki követett el mulasztást a rendőrség oldalán, nem tárgya jelen panaszeljárásnak, így azt sem értékeltem, hogy a TIK főügyelete miként zárta az adatlapot.

2. Vizsgáltam, hogy a rendőrség mennyiben tett eleget a felvilágosítás adási kötelezettségének.

A Rendőr-főkapitányság álláspontja szerint kizárólag akkor indokolt a bejelentők tájékoztatása, ha személyes jelenlétük vagy további nyilatkozatuk szükséges az adott intézkedés, illetve az ahhoz kapcsolódó eljárás vonatkozásában.

Az Rtv. 2. §-a (1) bekezdésének megfelelően a rendőrség [...] felvilágosítást és segítséget ad a rászorulóknak.

Az Rtv. 24. §-ának (1) bekezdése szerint a rendőr köteles a feladatkörébe tartozó segítséget, illetőleg a hozzáfordulónak a tőle elvárható felvilágosítást megadni.

A rendőrség felvilágosítás-adási kötelezettségének értékelése érdekében az alábbi rendelkezéseket tartom szükségesnek felhívni:

A 361/2013. (X. 11.) Korm. rendelet 6. §-a rendelkezik a segélyhívó számok fajtáiról. E § (3) bekezdése értelmében, amennyiben a bejelentés alapján intézkedést kezdeményezni nem szükséges, a híváskezelő a bejelentő részére megadja a szükséges felvilágosítást.

Az 57/2013. (XII. 21.) ORFK utasítás 47. 59. és 62. pontja értelmében a segélyhívásokat kezelőtől érkező bejelentéseket a TIK ügyeleteske kezeli. Ennek keretében – a bejelentés tartalmának és a hatályos jogszabályoknak megfelelően – megteszi a szükséges intézkedéseket.

A szabályozás *expressis verbis* kizárólag a híváskezelő részére határoz meg felvilágosításadási kötelezettséget (ha úgy ítéli meg, hogy nem szükséges intézkedést kezdeményezni a bejelentés alapján), nem pedig a TIK ügyeleteske részére (az adatlap átvételét követően). Fontos azonban felhívnom a figyelmet a következőkre.

A TIK ügyeletesének – ahogy azt az 57/2013. (XII. 21.) ORFK utasítás is rögzíti (de amely külön jogszabályi előírás nélkül is egyenesen következik a tevékenység jellegéből) – a hatályos jogszabályoknak megfelelően kell megtennie a szükséges intézkedéseket. Ennek megfelelően vonatkoznak rá az Rtv. hivatkozott 24. §-ában foglaltak is. Fontos itt megjegyezni, hogy – a vonatkozó rendelkezéseket egymással összhangban, és azok céljára figyelemmel értelmezve – az Rtv. szerinti intézkedések végrehajtásának immanens eleme a szükséges felvilágosítás megadása. Nem szükséges tehát minden lehetséges rendőrségi intézkedés esetére külön-külön is rögzíteni e kötelezettséget; pontosan ezért található ez a rendelkezés az Rtv. rendőrség működésének általános elveit és szabályait meghatározó IV. fejezetében. Ahogy arra az AJB-1262-21/2023. számú jelentésemben is felhívtam a figyelmet, ha a TIK ügyeleteske a segélyhívás adatlapjának átvételét követően úgy ítéli meg, hogy konkrét intézkedés kezdeményezésére nincs szükség, felveszi – vagy legalább megkísérli felvenni – a kapcsolatot a bejelentővel és tájékoztatja az intézkedés elmaradásáról, annak okáról, illetve – amennyiben ilyen rendelkezésre áll – felvilágosítja a jogérvényesítés megfelelő módjáról.

A fentieknek megfelelően a Rendőr-főkapitányság álláspontja nem állja meg a helyét. Itt kiemelő, hogy az adatvédelemi, illetve illetékességi aggályoknak jelen ügyben nincs relevanciája, hiszen a sérelem nem egy feltételezett elkövető konkrét, személyes adatokra kiterjedő sorsáról, illetve a vele szembeni eljárás részleteiről való tájékoztatás elmaradására, hanem általában az érintett bejelentése alapján megtett intézkedésekről vagy azok elmaradása okáról való felvilágosítás hiányára irányult.

Megállapítottam, hogy az intézkedés elmaradásáról és annak okáról való tájékoztatás elmulasztása sértette a panaszos tisztességes hatósági eljáráshoz való alapvető jogát.

Intézkedési javaslataim az országos rendőrfőkapitány részére

A jelentésben feltárt visszasság jövőbeni megelőzése érdekében – az Abjt. 31. § (1) bekezdésének és az Rtv. 92. § (1) bekezdésének megfelelően – **felkérem az Országos Rendőrfőkapitányság vezetőjét a következőkre:**

1. ahogy azt már egy másik ügyben, az AJB-1262-21/2023. számú jelentésben javasoltam, **megfontolásra javaslom az 57/2013. (XII. 21.) ORFK utasítás pontosítását** annak érdekében, hogy egyértelmű legyen, hogy az Rtv. 24. §-ában foglalt felvilágosítás-adási kötelezettségnek a TIK ügyeletesek segélyhívások kezeléséhez kapcsolódó feladatainak ellátása során is érvényesülnie kell. Megfelelőnek tekinthető a felvilágosítás, amennyiben a bejelentőt tájékoztatják a rendőri intézkedés elmaradásáról, annak pontos okáról, valamint – amennyiben ilyen rendelkezésre áll – felvilágosítják a jogérvényesítés megfelelő módjáról.
2. e jelentés ismertetésével hívja fel az érintett szolgálati állomány figyelmét arra, hogy a bejelentéshez kapcsolódó tényállás-tisztázási kötelezettség alapján **a bejelentőtől minden releváns információt szükséges beszerezni ahhoz, hogy az intézkedési kötelezettség terjedelme tisztázható legyen.** A releváns információk beszerzése olyan esetekben is szükséges, amikor egy esetleges konkrét intézkedés, illetve kapcsolódó eljárás megfelelő eredménye kétséges. Azon túl is, hogy a tényállás-tisztázási kötelezettség teljesítése nem alapulhat előzetes és nem tisztázott feltételezéseken; a releváns információk beszerzése a bejelentő megfelelő tájékoztatásához is elengedhetetlen.

Budapest, 2023. az elektronikus dátumbélyegző szerint

Dr. Kozma Ákos